

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde COVID-19 Salgını Sürecinde Eğitim Education at the Ege University Faculty of Medicine During the COVID-19 Pandemic

Cemil Gürğün* (ORCID: 0000-0001-9593-1630)

Rüçhan Sertöz* (ORCID: 0000-0002-5321-4710)

Sibel Göksel* (ORCID: 0000-0003-0236-8047)

Tansu Yamazhan* (ORCID: 0000-0001-5950-0702)

Erhan Pariltay* (ORCID: 0000-0002-7877-6103)

Hilal Batı* (ORCID: 0000-0002-8781-6816)

Sıla Elif Törün* (ORCID: 0000-0001-9022-6457)

* Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi. İzmir, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Sıla Elif Törün, E-Posta: silaelif.torun@ege.edu.tr

Özet

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde salgın döneminde uzaktan öğretim sürecinde kararlar, öğretim üyeleri ve öğrencilerin katılımı ile kurul ve komisyonlarca alınmıştır. Alt komisyon ve kurullarda alınan kararlar, Eğitim Komisyonunda görüşülüp kabul edildikten sonra fakültenin ve üniversitenin ilgili kurullarının onayı ile yürürlüğe girmiştir. Salgının gidişatına göre eğitimle ilgili tüm değişiklikler iç paydaşlarla dinamik bir şekilde paylaşılarak yürürlüğe konmuştur. Tüm kararlar, Fakülte ve Dönem Temsilcileri, Ege Tıp Öğrenci Kurulu ile yapılan toplantılar, öğrenci ve öğretim üyelerinin geri bildirimleri doğrultusunda “öğrenen merkezli” olacak şekilde alınmış ve yürütülmüştür. Uzaktan öğretim kapsamında, öğrenme materyalleri Fakültemizin Öğrenme Kaynakları Merkezi (ÖKM) sunucusuna yüklenmiş; senkron dersler ise Üniversitemizin sağlamış olduğu çevrimiçi alt yapı ile gerçekleştirilmiştir. Eğitim programımızda yatay ve dikey entegrasyonu güçlendiren multidisipliner entegre oturum/panellerin tamamı ve bazı teorik

dersler blok yürütme kurullarının organizasyonu ile senkron olarak yapılmıştır. Çevrimiçi Ölçme Değerlendirme Usul ve Esasları oluşturulmuş, sınavlar ödev şeklinde planlanarak ÖKM üzerinden uygulanmıştır. Mezuniyet sonrası uzmanlık eğitiminin sürekliliği çevrimiçi ortamda yapılan seminer, olgu tartışmaları, konseyler ve devam eden sağlık hizmeti ile sağlanmıştır. Öğretim elemanlarına yönelik sürekli mesleki gelişim etkinlikleri çevrimiçi ortamda sürdürülmüştür. Sonuç olarak, salgın döneminde Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde “tıp eğitimi”, tüm paydaşların katılımıyla, eğitim programının kazanımları doğrultusunda, “öğrenen merkezli” ve dinamik bir çalışma süreci ile yürütülmüştür.

Abstract

During the epidemic period in the Ege University Faculty of Medicine, decisions were taken by the boards and commissions with the participation of faculty members and students. The decisions taken in the sub-commissions and boards, after being discussed and accepted by the Education Commission, entered into force with the approval of the relevant boards of the faculty and

Künye: Cemil Gürğün C, Sertöz R, Göksel S, Yamazhan T, Pariltay E, Batı H, Törün SE. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde COVID-19 Salgını Sürecinde Eğitim. Tıp Eğitimi Dnyası. 2021;20(60-1): 109-113

the university. All educational changes have been dynamically shared with internal stakeholders. All decisions were taken and carried out in a "learner-centered" manner in line with the meetings held with the Faculty and Term Representatives, Medical Student Council, and the feedback of the students and faculty members. Within the scope of distance education, learning materials were uploaded to the server of our Faculty's Learning Resources Center (OKM); Synchronous lessons were carried out with the online infrastructure provided by our university. In our education program, all of the multidisciplinary integrated sessions / panels that strengthen horizontal and vertical integration and some theoretical courses were held synchronously with the organization of the block executive committees. Online Measurement and Evaluation Procedures and Principles were established; exams were planned as homework and applied over the OKM. Continuity of postgraduate residency training was provided by online seminars, case discussions, councils and ongoing healthcare services. Continuous professional development activities for lecturers continued online.

COVID-19 Salgını - Eğitimle İlgili Süreçler

Fakültemizde salgın sürecinde eğitim, eğitim yönetimi yapısındaki kurul/komisyonlar ile öğrenci temsilcilerinin aktif işbirliği sağlanarak alınan kararlar doğrultusunda yürütülmüştür (1). Bu makalede eğitimle ilgili süreçler mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası ve sürekli mesleki gelişim başlıklarında sunulmuştur.

Mezuniyet Öncesi Eğitim Programı

Acil uzaktan öğretim (AUÖ) uygulamalarına ilişkin planlamalar, fakültemiz eğitim öğretim yönergesinde yapılan güncellemeyi takiben başlatılmıştır (2). Bu kapsamda, tüm kurul ve komisyonlar Dekanlık koordinasyonunda çalışmalarını sürdürmüş, Ege Tıp Öğrenci Kurulu ile tekrarlı çevrimiçi toplantılar gerçekleştirilerek bilgilendirme yapılmış, görüş ve öneriler alınmıştır.

Bu dönemde uzaktan öğretime ilişkin çalışmalar, Dekanlık ve e-Öğrenme Komisyonunun düzenli toplantılarında oluşturulan öneriler üzerinden Eğitim Komisyonunda alınan kararlarla

yürütülmüştür. e-Öğrenme Komisyonu üyelerinin desteğiyle;

- Akademik ve idari personele tekrarlı eğitimler verildi,
- Çevrimiçi derslerde eğiticileri teknik olarak destekleyici kılavuzlar hazırlanıp paylaşıldı,
- Ders öncesi, sırası ve sonrasında teknik destek sağlamak amacıyla her sınıftan gönüllü öğrencilerin katılımıyla "Ege Tıp Teams" ekibi oluşturularak eğitildi.

Uzaktan öğretim kapsamında ders sunum materyalleri, fakültemiz içerik yönetim sistemi olan ÖKM sunucusuna yüklendi (3). Eğitim programımızda yatay-dikey entegrasyonu güçlendiren entegre oturumlar/paneller ve bazı teorik dersler Microsoft Teams yazılımı üzerinden senkron yürütüldü.

Salgın nedeniyle yüz yüze etkileşimin sınırlanması sonucu AUÖ süresince uygulamalı eğitimler, simüle hasta uygulamaları, klinikte eğitim planlandığı şekilde yürütülemedi. Gerçekleştirilemeyen uygulamalı eğitimler için öğretim materyalleri geliştirilmesi yönündeki Uygulamalı Eğitimler Komisyonunun kararı gereğince, video/ppt/pdf formatlarında içeriği zenginleştirilmiş öğrenme kaynakları ilgili anabilim dalları ve öğretim üyeleri tarafından hazırlanarak ÖKM'de öğrencilerin erişimine açıldı. Sadece bir bloktaki simüle hasta geribildirim oturumu yapılamadı. 2019-2020 eğitim öğretim dönemi son staj bloklarındaki klinikte eğitim gerçekleştirilemedi; bu stajların intörlük dönemindeki seçmeli stajlarla telafisi planlandı.

Salgın döneminde ölçme değerlendirme uygulamalarının da programda planlandığı gibi gerçekleştirilememesi nedeniyle ölçme süreçleri ve puanlama sistemi ile ilgili değişiklikler yapıldı. e-Öğrenme ve Ölçme Değerlendirme Komisyonlarının eşgüdümü çalışmalarıyla kurumsal kaynak ve olanaklar çerçevesinde ölçme değerlendirme süreçleri değerlendirildi; AUÖ dönemi için planlamalar yapılarak Çevrimiçi Ölçme Değerlendirme Uygulamaları Usul ve Esasları belirlendi.

Tüm öğrencilerin internet erişimi ve bilgisayar donanımı olanaklarının benzer olmaması, şeffaflık ve güvenli çevrimiçi sınav alt yapısının sağlanamaması göz önünde bulundurularak, Blok Yazılı Sınavları ve Staj Bloğu Yazılı Sınavlarının belli bir zamana yayılmış biçimde blok/staj bloğu ödevleri olarak ÖKM üzerinden

uygulanması kararlaştırıldı; ödev ve değerlendirme takvimi oluşturularak ödev yönergeleri hazırlandı. Blok ödevleri için kısa yanıtı açık uçlu sorular; staj bloğu ödevleri için ise seçilen doğru yanıtı ilişkin gerekçenin açıklanmasının beklendiği olgu temelli çoktan seçmeli sorular kullanıldı. Blok/staj bloğu yürütme kurullarınca hazırlanan ödevler öğrencilerin erişimine açıldı ve belirlenen sürelerde öğrenciler tarafından yanıtlanmış olarak sisteme geri yüklendi. Öğrenci İşleri Bürosunun organizasyonu ile ödevler ilgili öğretmen üyelerince değerlendirilip puanlandı, öğrencilerin aldıkları notlar ÖKM'den duyuruldu.

Salgın döneminde gerçekleştirilmesi planlanan Gelişim Sınavı, Gelişim Sınav Komisyonunun önerisiyle yapılmayarak öğrenciler muaf sayıldı. Özel Çalışma Modülü Komisyonu önerisiyle yarım kalmış modüller tamamlanmış sayıldı. Araştırmacı Eğitimi Programı Komisyonu programını çevrimiçi senkron sürdürdü. Salgın sürecinde haftada bir kez tüm öğrencilerin katılımına açık çevrimiçi "AEP Bilim Sohbetleri" gerçekleştirildi.

YÖK tavsiyeleri doğrultusunda intörnlerin eğitimlerine Mayıs ayında yüz yüze başlamaları planlandı. İntörn Komisyonu ve Eğitim Komisyonunun planlamasıyla 12-13 Mayıs'ta salgına yönelik çevrimiçi canlı İntörn Uyum Programı gerçekleştirildi. Ancak, salgının seyrine göre alınan yeni YÖK kararları gereğince, eğitim öğretim dönemi çevrimiçi senkron/asenkron derslerle tamamlanmak zorunda kaldı. Canlı dersler, seminerler, video konferanslar şeklinde yürütülen program, intörnlerin bu dönemde eğitim aldıkları stajın klinikte çalışarak edinilmesi öngörülen kazanımlarını sağlayabilmekten uzak kaldı.

Mezun olacak öğrencilerimizin yüz yüze mezuniyet töreni talep etmesi üzerine Temmuz ayında yapılan tören, açık havada, aileler katılmaksızın, sınırlı sayıda öğretim üyemizin katılımıyla salgın kurallarına uyularak gerçekleştirildi; çevrimiçi olarak yayımlandı.

Danışmanlık Hizmetleri Komisyonu ve Dekanlık tarafından çevrimiçi toplantılarda öğrenci görüş ve önerileri alınarak sorunlara yönelik çözümler üretilmeye çalışıldı. Fakültemizde kayıtlı uluslararası öğrencilerimize çevrimiçi ortamda danışmanlık verildi. Fakülte Tanıtım Komisyonu Çevrimiçi

Üniversite Tercih Fuarı'nda fakültemizi tanıttı. Erasmus Programı kapsamında Avrupa'daki üniversitelere giden öğrencilerimize danışmanlık verilerek ülkeye dönüşleri sağlandı; fakültemizde eğitim alan yedi öğrenci ülkelerine gönderildi.

Uzaktan öğretim sürecini öğretim üyesi ve öğrenciler gözünden değerlendirmek amacıyla Program Değerlendirme Komisyonu tarafından yapılandırılmış olan form kullanılarak çevrimiçi geri bildirim alındı; veriler raporlanıp Eğitim Komisyonunda paylaşıldı. Elde edilen veriler dikkate alınarak ilerleyen süreçte öğretimin planlanması ve yürütülmesinde düzenlemeler yapıldı.

Çevrimiçi dersler için her anabilim dalına tam donanımlı bilgisayar sağlandı.

Çevrimiçi uygulamaların koordinasyonu için Uzaktan Öğretim Koordinatörlüğü oluşturuldu.

Mezuniyet Sonrası Eğitim

Mezuniyet sonrası eğitim YÖK yönergeleri doğrultusunda gerçekleştirildi.

Uzmanlık öğrencileri Hastane Hekim Görevlendirme Komisyonunun planlamasıyla COVID-19 hastası takip edilen birimlerde görevlendirildi.

Uzmanlık Eğitimi Komisyonu, seminer, makale saati, klinik toplantıları, konseyler, araştırma grubu toplantıları gibi etkinliklerin çevrimiçi yapılması konusunda tavsiye kararı aldı. Tüm uzmanlık öğrencileri için Office365 hesapları açıldı. Uzmanlık öğrencilerine yönelik "uyum eğitimi programı" ve diğer eğitim etkinlikleri çevrimiçi gerçekleştirildi.

Bu dönemde, tez savunmaları çevrimiçi ortamda yapıldı. Uzmanlık eğitimi bitirme sınavları 28.05.2020'den itibaren yüz yüze yapılmaya başlandı.

Sürekli Mesleksi Gelişim

Sürekli Mesleksi Gelişim Komisyonu, çevrimiçi eğitim içeriğinin çeşitlendirilmesi ve danışmanlık verilmesi amacıyla öğretim elemanlarımız için sürekli mesleksi gelişim etkinlikleri planladı. Aşağıdaki temalarda çevrimiçi toplantılar gerçekleştirildi:

- Olağandışı Durumlarda Lisansüstü Eğitimde Çevrimiçi Uygulamalar: Deneyimler, İpuçları ve Yeni Arayışlar
- Çevrimiçi Öğrenme Malzemelerinin Tasarımı ve Çevrimiçi Derslerde Etkili Sunum Teknikleri
- Uzaktan Eğitim ve Bilişim Teknolojilerinde

Telif Hakları ve Etik

• Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri, Ölçme Araçları, Online Sınavlar, Sınav Güvenliği, Soru Hazırlama Teknikleri, e-Portfolyo Uygulamaları vb.

Sürekli Mesleksel Gelişim Komisyonu tarafından planlanan 20 saatlik “Tıp’ta Eğitici Gelişimi” sertifikasyon programı Eylül 2020’de başlatıldı.

Acil Uzaktan Öğretim sürecinde ulaşılamayan hedefler ve alınan önlemler

Yüz yüze eğitimin sürdürülemediği AUÖ sürecinde özellikle uygulamalı eğitimler ve klinikte eğitim yoluyla edinilmesi öngörülen program kazanımları açısından önemli derecede yetersizlik ortaya çıktı.

Mezuniyet, atanma ve TUS süreçleri kapsamında telafi eğitimi mümkün görünmeyen intörlük dönemi açısından, AUÖ sürecinde eğitim alınan stajla ilgili hedeflenen kazanımların sağlanamaması bu süreçte en fazla kaygı yaratan durum oldu.

Diğer yandan, salgın öncesi dönemde eğitim programında çevrimiçi öğretimin yer almaması nedeniyle, eğiticiler, öğrenciler ve teknolojik altyapı açısından yeterince hazırlıklı olunmamasına bağlı olarak bilgiye dayalı kazanımlarının gerçekleştirilmesinde de sınırlılıklar yaşandı.

Mezuniyet hedeflerine ulaşılması için bütünlüklü olarak planlanmış süreçler kesintiye uğradı (4).

Bu sorun ve güçlükler yönelik olarak alınan önlemler şöyle özetlenebilir:

1- Salgın sürecinin belirsizliği dikkate alınarak, 2020-21 eğitim-öğretim dönemine ilişkin akademik takvim ve öğretim strateji/yöntemleri için farklı senaryolara göre alternatif planlar oluşturuldu. Aralık 2020’ye kadar olan dönemde ağırlıklı olarak kuramsal derslerin çevrimiçi yürütüleceği, sonrasında yüz yüze eğitime geçilerek uygulamalı ve klinik eğitimin gerçekleştirileceği karma program uygulanması hedeflendi.

2- Kuramsal dersleri çevrimiçi gerçekleştirilen, ancak staj bloklarını uygulamalı olarak alamayan öğrenciler için bu stajların intörlük dönemindeki seçmeli stajlarla telafisi planlandı.

3- 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde intörmler 14 Temmuz 2020’de yüz yüze eğitimlerine başladılar. Klinik eğitim öncesi tüm intörlere PCR testi yapıldı. 16 saatlik iş sağlığı

güvenliği eğitimi ile pandemi uyum eğitimi verildi. Tüm intörlere kişisel koruyucu malzeme temin edildi, eğitimleri süresince düzenli olarak koruyucu malzemelerin temini sağlandı. İntörn Hekimlik Komisyonu COVID-19 döneminde İntörn Klinik Staj Uygulama Usul Esasları’nı belirledi. Buna göre, öğrencilerin COVID hastası izlememesi, COVID servislerinde çalışmaması, diğer kliniklerde seyreltilmiş küçük gruplarda dönüşümlü eğitim almaları sağlandı. Aylık düzenlenen anketlerle buldukları kliniklerde intörmlerin salgın önlemlerine uyum ve kişisel koruyucu malzemelere ulaşmaları hakkında bilgi alınarak gerekli düzenlemeler yapıldı. Çalışan Sağlığı ve Güvenliği Birimi tarafından öğrencilerimizin temas ve risk durumları izlenmektedir. Aile Hekimliği stajı kapsamında, öğrencilerin birer haftalık dönüşümle Aile Sağlığı Merkezlerinde gönüllü aile hekimleri tarafından eğitimlerine devam etmeleri sağlandı. Kronik hastalığı olup bunu belgeleyen öğrencilerin durumları, Fakülte Yönetim Kurulu’nda değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapıldı.

4- Akademik ve idari personelin uzaktan öğretim yeterliklerini iyileştirecek adımların atılmasıyla öğrenme materyalleri ve öğretim süreçlerinin niteliği geliştirilerek, öğrenme sürecinin desteklenmesine çalışıldı.

5- Yapısal bir güncelleme ile Fakültemiz eğitim yönetimine Uzaktan Eğitim Koordinatörlüğü yapısı eklendi.

6- Teknolojik alt yapı yetersizliklerinin çözümünde ÖKM’nin kapasitesinden maksimum yararlanılarak kaynakların etkili kullanımını ve UZEM gibi Üniversitemizin ilgili yapılarıyla işbirliği sağlandı. Yazılı sınavların UZEM altyapısıyla çevrimiçi yapılması planlandı.

7- Danışmanlık Komisyonu, 2020-21 döneminde fakültemize yeni kayıt olan birinci sınıf öğrencileri için danışmanlık hizmetlerini planlandı; gönüllü öğretim üyeleri belirlendi.

8- Dekanlık başta olmak üzere, eğitim yönetimi tüm yapılarıyla AUÖ sürecinde öğrencilerle yakın iletişim sürdürdü; her aşamada tüm paydaşların görüş ve önerileri göz önünde bulunduruldu. AUÖ süreci dinamik, şeffaf ve katılımlı olarak yönetildi.

Salgın sürecinin kalıcı etkileri ve nedenleri Salgın süreci yıkıcı etkileri yanında, kurumsal gelişim, eğitimin güçlendirilmesi ve işbirliği

içinde birlikte üretme anlamında değerli katkılar sağladı.

Fakültemiz açısından bu sürecin kalıcı etkileri ve nedenleri

1- Öğrenci geri bildirimlerinde, yüz yüze eğitime destek olmak üzere, sonraki dönemler için de çevrimiçi öğretimin kullanılmasına yönelik veri elde edildi; YÖK'ün bu yöndeki kararı bağlamında düşünüldüğünde, çevrimiçi uygulamaların fakültemiz eğitim programında yer alacağı öngörülebilir (5).

2- Teknolojik altyapı ve dijital öğretim materyalleri çevrimiçi öğretim uygulamalarını mümkün kılacak biçimde güçlendirildi, ÖKM'de zengin içerikli, geniş kapsamlı dijital arşiv oluştu; bu kaynakların etkin kullanımıyla ters yüz edilmiş sınıf uygulamaları gibi yöntemler için fırsat yaratılmış oldu. Akademik, idari ve teknik kadronun çevrimiçi öğretim yeterlikleri gelişti.

3- Yeni koşullara adaptasyon ve çözüm geliştirme sürecinde, kurum kültürü açısından fakültemizin “öğrenen organizasyon” olma kapasitesi arttı; fakültenin akademik, teknik ve idari kadroları arasında yenilikçi ve yaratıcı çözümlerin geliştirilmesi yönündeki motivasyon ve işbirliği güçlenip gelişti.

5- Mevzuatta yapılan güncellemeler ve teknolojik/yapısal düzenlemelerle beraber ileride karşılaşılabilecek olağandışı durumlarda AUÖ için kurumsal hazırbulunuşluk sağlandı. Salgın sürecinde Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, eğitim yönetimi ve diğer paydaşların rolü ve etkileri

Fakültemizde eğitimle ilgili planlama, yürütme ve değerlendirme süreçleri, Dekanlık koordinasyonunda görev/sorumluluk ve çalışma esasları tanımlanmış kurul/komisyonların çalışmalarıyla sürdürülmektedir. Fakültemizde TEAD, fakültemiz eğitim yönetimi yapısındaki tüm kurul ve komisyonlarda en az bir üye ile temsil edilmektedir. Tıp Eğitimi Anabilim Dalımız, salgın sürecinde eğitim yönetimi

yapılarıyla etkileşim içinde profesyonel ve akademik bilgi birikimlerini paylaşarak yapılan planlamalar ve sorunların çözümünde destek sağlamış; bilgilendirme ve işbirliğini pekiştirme açısından katkıda bulunmuştur. Eğitimle ilgili tüm kurul ve komisyonlar Dekanlığın koordinasyonu ile dinamik ve kolektif bir çalışma süreci sergilemiştir.

Diğer fakülteler ve ilgili kurumlarla işbirlikleri ve katkılar

Bu süreçte Tıp Dekanları ve TEAD'lar ile deneyimler paylaşılmış, TEPDAD, TEGED ve Türk Tıp Eğitimi Derneği önerilerinden yararlanılmıştır.

Kaynaklar

1. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi. Eğitim Komisyonları. https://med.ege.edu.tr/tr-2268/egitim_komisyonlari.html. Erişim tarihi: 01.09.2020.

2. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi. Tıp Fakültesi Entegre Eğitim Öğretim Yönergesi. https://med.ege.edu.tr/files/med/icerik/EUTF_entegre_egitim_ogretim_yonerge.pdf. Erişim tarihi: 01.09.2020.

3. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenme Kaynakları Merkezi. <https://okm.med.ege.edu.tr/my/>. Erişim tarihi: 01.09.2020.

4. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi. Eğitim. <https://med.ege.edu.tr/tr-2025/egitim.html>. Erişim tarihi: 01.09.2020.

5. Yükseköğretim Kurulu Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği. YÖK'ten Küresel Salgın İle Mücadele Sürecinde Yeni Düzenlemeler. <https://covid19.yok.gov.tr/Documents/alinan-kararlar/23-kuresel-salgin-ile-mucadele-gerceklesen-yapisal-duzenlemeler-2.pdf>. Erişim tarihi: 01.09.2020.